

בס"ד. שיחת יום ב' דחג הסוכות, ה'תשכ"ד.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

א. ידוע פירוש רבינו הזקן¹ על הפסוק "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו"², שעניני ר"ה שהם "בכסה" (שהרי "בכסה" קאי על ראש השנה, כמארז"ל³ "איזהו חג שהחודש מתכסה הוי אומר זה ראש השנה"), מתגלים "ליום חגיגנו", בחג הסוכות (שהרי סתם "חג" בתורה קאי על חג הסוכות).
אוצר החכמה

ומזה מובן, שכשם שבר"ה יש מצוה אחת מיוחדת — "מצות היום בשופר"⁴, שזהו"ע שנוגע לר"ה ביחוד, שהרי ענין הקרבנות ישנו גם בשאר המועדים, אלא שבר"ה חלוקים הם במספרם ובמינם כו', ועד"ז מ"ע ומל"ת של שביתה בר"ה שישנם בכל יו"ט — כך גם בחג הסוכות יש מצוה אחת מיוחדת לחג הסוכות:

המשך הביאור — שענינו העצמי של חג הסוכות הוא הישיבה בסוכה⁵, שבו נמשך ומתגלה ענינו העצמי של ראש השנה: "תמליכוני עליכם"⁶ (שהוא בשהו בכל ישראל), ואילו מצות ד' מינים⁸ ומצות

-
- (1) לקו"ת דרושי ר"ה נד, סע"ג ואילך. ובכ"מ.
 (2) תהלים פא, ד.
 (3) ר"ה ח, סע"א ואילך. וש"נ.
 (4) שם כו, ב. כז, א. רמב"ם הל' שופר פ"א ה"ב.
 (5) ולכן גם נטילת לולב מצוה מן המובחר שתהי' בסוכה (כדאיתא בסידור), כדי שהסוכה תהי' בבחי' מקיף גם על הד' מינים.
 (6) ולכן: כשם שההמשכה ד"תמליכוני עליכם" (ר"ה טז, סע"א. וש"נ) היא מבחי' שלמעלה מכל הגילויים, ומשם נמשך עד למטה מטה, וכמ"ש "מלוך על העולם כולו... וידע כל פעול כו" — כך גם ההמשכה דסוכות היא עד למטה מטה, אפילו לאומות העולם, וכמ"ש בהפטרת חג הסוכות: "וחטאת כל הגויים אשר לא יעלו לחוג את חג הסוכות" (זכרי' יד, יט). שזהו הגילוי דלעתיד.
-
- שאז יומשך האור העצמי עד למטה מטה. וזהו גם הפירוש דתיבת "סוכה" — מלשון "יסכה", ראי' (ראה מגילה יד, א. וש"נ) — שרומז על הגילוי דלעתיד, כמ"ש (ישעי' מ, ה) "ונגלה כבוד הוי' וראו* כל בשר גו'". והיינו, שהמשכת המלכות שבר"ה ("מלוך על העולם כו") מתגלה בחג הסוכות באופן של ראי' ("וראו כל בשר גו").
- (7) כי הענין ד"תמליכוני" קשור עם העצמות, ולכן לא שייך בזה התחלקות, וכמ"ש (ר"פ נצבים) "אתם נצבים היום" (דא ר"ה — זח"ב לב, ב) גו' ראשיכם שבטיכם
-
- (* וכמבואר בדא"ח בנוגע לתורה שילמד משיח לכל ישראל — דלכאורה "איך יוכל האחד לשאת ריבוא רבבות אנשים", אלא שיהי' זה לימוד שבבחי' ראי' (ראה לקו"ת צו יז, א. ובכ"מ).

השמחה⁹ הם בדוגמת ענין התשובה וענין המצוה שבר"ה. ובפרטיות יש בסוכה גופא גם ענין המצוה (מצות ישיבה בסוכה) וענין התשובה (סכך הסוכה שנעשה מענן הקטורת דיוהכ"פ¹⁰) — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חי"ט ע' 348 ואילך.

שמחה קשורה עם ענין הגילוי. והא כהא תליא: כאשר מאיר גילוי גדול ביותר — הרי זה מביא לידי שמחה גדולה ביותר; וכן לאורך גיסא, שהשמחה מביאה גילוי. ובנדוד: כיון שענין הסוכה הוא הגילוי ד"תמליכוני עליכם", שזהו הגילוי היותר נעלה — נמשכת מזה שמחה גדולה ביותר בחג הסוכות בכלל, ובשמתת בית השואבה בפרט, ש"מאירה בעבודה דכל השנה" (כמ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמר — סד"ה חסידים ואנשי מעשה תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 43)).

10) ובהקדמה — שביהכ"פ בכלל הרי "מצות היום בתשובה", ובפרט עבודת הקטורת, שיש בה י"א סממנים (אף שבקדושה הוא מספר עשר — "עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה" (ספר יצירה פ"א מ"ד)), כיון שעבודת התשובה מגעת בבחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן" (תקו"ז בהקדמה (יז, א)), שלמעלה מחשבון עשר ספירות (אלא שבחי' זו אינה עומדת בפ"ע, אלא נמשכת ומצטרפת לעשר ספירות, ולכן נעשה מספר י"א), וע"י בחי' "אנת הוא חד", שלמעלה מחשבון עשר ספירות — מתקנים את ה"לא בחושבן" דלעו"ז (כידוע שבקדושה הכל הוא ע"פ חשבון, משא"כ בלעו"ז). וכמו כללות ענין התשובה — שהיא למעלה מתורה ומצוות, ולכן יש בכחה לתקן את הפגמים כו', ולהפוך את הזדונות לזכיות (והיינו שע"י החטא ניתוסף עליו גדול יותר, "הואיל ועל ידי זה בא לאהבה רבה זו", כמבואר בתניא (פ"ז)).

והחידוש בסכך הסוכה לגבי הקטורת דיוהכ"פ הוא — שביהכ"פ הרי זה נעשה ע"י כניסת הכהן הגדול "לפני ולפנים", באופן של עלי' מלמטה למעלה, עד לבחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן"; ואילו בחג הסוכות — הענין ד"אנת הוא חד ולא בחושבן" נמשך ומתגלה למטה, לא רק בקדש הקדשים, ולא

גו' מחוטב עציץ עד שואב מימין" (שהם ה"נתנינים" (ראה פרש"י עה"פ — מיבמות עט, סע"א) — שהיו במדרגה תחתונה ביותר, עד שמשה ויהושע גזרו עליהם כו'); ועד"ז בסוכה — "כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת" (סוכה כז, ב), והיינו, שאותה סוכה הראוי' ל"חוטב עציץ" ו"שואב מימין", ראוי' היא גם ל"ראשיכם שבטיכם", ויתירה מזו — גם לציבור, ועד לכלל ישראל; ואותה סוכה שראויים לישב בה כל ישראל — באותה סוכה יושב גם פחות שבפחותים שבישראל.

8) ולהעיר, שבר' מינים מתגלה גם ענין יום הדין שבר"ה (שגם זה קשור עם השופר, כמארז"ל (ויק"ר פכ"ט, ג) "שישראל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה, עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים", ועי"ז זוכים בני בדין) — כמארז"ל (שם פ"ל, ב) "משל לשנים שנכנסו אצל הדיין ולית אנן ידעין מאן הוא נוצח, אלא מאן דנסב באיין בידי' אנן ידעין דהוא נצוחי'א, כך ישראל ואומות העולם באין ומקטרגים לפני הקב"ה בר"ה, ולית אנן ידעין מאן נצח, אלא במה שישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידן, אנו יודעין דישראל אינן נצוחי'א".

9) ולהעיר, שגם בענין השמחה מצינו הדגשה מיוחדת בחג הסוכות, דאף שכל הימים טובים הם "מועדים לשמחה", הרי איתא במדרש (יל"ש אמור רמז תרנד) "אתה מוצא שלש שמחות כתיב בחג . . אבל בפסח אין אתה מוצא שכתוב בו אפילו שמחה אחת . . וכן אתה מוצא שאין כתוב בעצרת אלא שמחה אחת", ולכן דוקא בחג הסוכות תיקנו אנשי כנסת הגדולה לומר "זמן שמחתנו". ויש לומר, שענין השמחה שבסוכות (אינו ענין בפ"ע, אלא) קשור עם ענינו העיקרי של חג הסוכות — התגלות הענין ד"תמליכוני עליכם" (ענינו העיקרי של ר"ה) — שהרי

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה שא' המסובים יפרוס מפה ויקדש, כדי שיוכלו לומר "לחיים"י].

* * *

ב. מאמר ד"ה חסידים ואנשי מעשה.

אוצר החכמה

* * *

ג. בהמשך להאמור לעיל (ס"א) שכל הענינים שבר"ה באים לידי גילוי בחג הסוכות — הנה כשם שדוכר לעיל¹² בנוגע לר"ה, שבקביעות

בית השואבה יישארו אצלם עדיין ענינים שעליהם צריכים לומר "שוב וימחול לו"?! אך הענין הוא — לפי שבחג הסוכות מאיר בגילוי ענין הקטורת דיוהכ"פ, בחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן", שוהו"ע שלמעלה מתומ"צ, ולכן אומרים "ומי שחטא ישוב כו" — לא כדי להסיר את הפגם (שכבר נתתקן כו'), אלא כדי לעורר את העילוי שבתשובה*, שהיא למעלה מתומ"צ.

וזהו ג"כ הטעם לשמחת בית השואבה שהיתה שמחה גדולה ביותר — כיון שאינה דומה שמחת הצדיקים לשמחת בעלי תשובה, וכמשל בן מלך, שדוקא לאחר שהי' במרחקים, ועד לשבי' כו', הגה בשובו לאביו המלך השמחה היא גדולה ביותר (ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פט, ב. ובכ"מ).

(11) ראה גם לעיל ס"ע 12 ואילך. וש"נ.
(12) שיחת ש"פ האזינו, שבת תשובה ס"א (לעיל ע' 31).

(* זהו הדיוק "חסידים ואנשי מעשה" דוקא (משא"כ שאר "כל העם", ש"באין לראות ולשמוע" (רמב"ם הל' לולב פ"ח הי"ד)) — כי המדובר כאן הוא אודות ענין התשובה במעלה גדולה ביותר, שישנה גם בצדיקים, "לאתבא צדיקייא בתיובתא" (ראה זח"ג קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב. ובכ"מ), משא"כ אילו הי' ענין התשובה על חטאים ועוונות בלבד, לא הי' מקום שדוקא "חסידים" ("כל חסיד הוי חסיד מעיקרו" — פרש"י סוכה שם) ידברו במעלת ענין התשובה.

רק בביהמ"ק, בהר הבית, בירושלים ובארץ ישראל, אלא גם בחו"ל; ומצות הישיבה בסוכה היא (לא רק בנוגע ללימוד ותפלה שצריכים להיות בסוכה, אלא) גם בנוגע לאכילה ושתי', ועד לשינה (שבה נשאר בגוף "קיסטא דחיותא" בלבד) — כי ענין סכך הסוכה הוא המשכת עניני הקטורת מלמעלה עד למטה מטה, וכנ"ל (הערה 6) שההמשכה דסוכות פועלת אפילו על אומות העולם.

ועפ"ז יובן ג"כ מארז"ל "חסידים ואנשי מעשה .. אומרים אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול לו" (סוכה נג, א) — דלכאורה אינו מובן (ראה גם שיחת שמחת ביה"ש תשכ"א סי"ח ואילך (תו"מ חכ"ט ע' 70 ואילך). וש"נ): היתכן שבשעת שמחת בית השואבה ידברו אודות ענינים של תשובה?! — הרי עומדים כבר לאחר יוהכ"פ שבו היתה הכפרה על כל הענינים כו' (ובפרט בנוגע ל"חסידים ואנשי מעשה", שבוודאי קיימו את כל עניני העבודה דיוהכ"פ כדבעי), וכבר עברו גם ד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות (שבהם אינו שייך ענין העוונות, כיון שמאיר בהם עדיין הגילוי אור דיוהכ"פ, ואם ההכנה ליו"ט כך — עאכו"כ שכן הוא בנוגע להיו"ט עצמו), ועומדים בחג הסוכות שהוא "ראשון לחשבון עוונות" (תנחומא אמור כב. ויק"ר פ"ל ז), כידוע פירוש הרה"צ ר' לוי יצחק מבארדיטשוב בזה (קדושת לוי פ' האזינו. הובא בשיחת ליל א' דחה"ס תרצ"ז ס"ג (סה"ש תרצ"ז ע' 161). וראה גם תו"מ שם. וש"נ), וא"כ, בודאי שלא שייך שבזמן שמחת